

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਸੀ.ਜੇ., ਬਲ ਰਾਜ ਤੁੱਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹੰਸ ਰਾਜ ਸਚਦੇਵਾ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ।—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1971 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ Nk 1675.

29 ਜੁਲਾਈ 1974

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1973 ਦੇ ਐਕਟ XXIV ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)
 — ■ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 41 —ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ—ਕੀ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ
 —ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ—ਕੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ
 ਪਹਿਲਾਂ —ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ—ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ
 1973 ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ
 ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ
 ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਊਂਸਪਲ
 ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ
 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ
 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ
 ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੇ
 ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਾਏ
 ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮਿਊਂਸਪਲ ਦਫਤਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਆਪਣੇ
 ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ । ^^ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ
 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
 i^iXuXb o f TM Se aUe ® ations - ^ ਰਾਏ ਉਪ- ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ
 ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ' ਤੇ ਜੇ

-*X?S^^^ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ
 ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ X 5 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਨਫਸੀਨਲ ਦੀ
 ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 3 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ।
 ਸੈਕਸ਼ਨ 41 neL |«ZL ^ to " ਅਣਸੋਧਿਆ
 Intendment ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ SdiZ n ^ ^ ਤੱਥ ਦੇ wX ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ
 a «thr s ectio n X tS ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ , y ermmen t ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ
 ਕਰਨਾ ਹੈ

ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 6, 7, 8 ਅਤੇ 9),

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। , ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਏ ਬਣ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ, ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ

fact? - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਨਸਾਫ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। (ਪਾਰਾ ੮)

appear to

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ। 29 ਸਤੰਬਰ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲਾ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਆਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 24 ਜੁਲਾਈ, 1974 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ 29 ਮਾਰਚ, 1971 ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'F' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 29 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਅਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਸ.ਕੇ ਜੈਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਨਿਰਣਾ

TULI, J-(1) ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ, 29 ਸਤੰਬਰ, 1971 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਚ.

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਾਅ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਉਹ 1966 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਕੱਤਰ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਐਕਟ ਵਜੋਂ)। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 25 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ 11 ਜੂਨ, 1967 ਦੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 18 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ, ਮੁਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੋ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 30 ਦਸੰਬਰ 1968 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 11 ਮਈ, 1969 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 5 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 11 ਮਈ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜਲੰਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।, 1969, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 4 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਤੰਬਰ, ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ, 1970 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧੂਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਾਮਲਾ ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ

25 ਜਨਵਰੀ 1971 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕੇਸ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਣ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 8, 10, 11, 13 ਅਤੇ 16 ਸਨ। ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 8, 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਡੀ-ਪੁਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਰ), ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਬੋਹਰ ਜਾਣਾ ਪਏਗਾ- ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਮਿਤੀ 16 ਮਾਰਚ, 1971 ਦੇ ਨੋਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਵਲੋਂ *W' 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਟਰੀ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 12, 14, 15 ਅਤੇ 17 ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਜ਼ੀ ਗਬਨ, ਗਲਤ ਟੀ.ਏ. ਦਾ ਚਾਰਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, 100000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਪੇਮੈਂਟ ਵਿੱਚੋਂ 500 ਰੁਪਏ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਤਹਿਤ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਣਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਕੇਸ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 27 ਮਾਰਚ 1971 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ:-

ਟੈਰੀ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਫਾਈਲ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਹੈ।

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਸਕੱਤਰ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 12, 14, 15 ਅਤੇ 17 ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਚਦੇਵ, ਸਕੱਤਰ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਨੂੰ 29 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: - x

“ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸਚਦੇਵਾ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅਬੋਹਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

(4) TheieState r eGovernment5€ ਨੇ 2 ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ! 2inr ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫਿਰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"41. ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1973 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਕਿਉਂਕਿ 29 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਸੀ? ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ । ਹੁਣ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਵਿੱਖੀ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪੂਰਵ-ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਸਬੰਧਤ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਦੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2537-ਸੀ-41/43374, ਮਿਤੀ 4 ਅਗਸਤ, 1941 'ਤੇ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 3 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਭਗੌੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।”

ਵੱਸ਼ ਰਾਜ ਸਚਦੇਵਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਆਦਿ (ਤੁਲੀ, ਜੇ.)

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗਲਤ ਰੀਡਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 2 ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਨ (ਟੀ) ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(6) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਦੁਲਤ ਜੇ.) ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (1) ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਲਤ ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ; ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ।

ਨਾ ਹੀ ਸੁਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ

(1) ILR 1955 Pb. 786

ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ. ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰੋ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕਮਾਤਰ ਜੱਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਆਈ

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਲੀਬਿਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ (ਟ੍ਰੇਨਰ ਬਨਾਮ ਆਡੀਟਰ ਬੋਰਡ (2))।*

* * * * \$ \$ \$ #

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ।

ਮੈਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਊਂਸ਼ਿਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ

(2) 89 Mich. 162 LRA 95.

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਰਾਏ ਵਿਸ਼ਾ- ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(7) ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3) ਵਿਚ ਇਹ ਇਸਤੀਮੈਟਰੀ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ! ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਨੂੰ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਦੁਆ ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ:-

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

“ਪਰ ਫਿਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਆਰਥੀ ਟਰੈਰੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਵੇਖੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਨਾਲਾਲ ਬਿੰਜਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (4), ਸ੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (5) ।), ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ. ਤੇਂਡੋਲਕਰ ਜੇ. (6) ਅਤੇ ਮਾਤਜੋਗ ਡੋਬੇ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਸੀ ਭਾਰੀ (7)। ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਿਰਫ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਉਸਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ

- (3) ILR 1960(2) Pb. 645
- (4) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 397.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੀ.ਬੀ. 19 (FB):
- (6) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 538.
- (7) (1955) 2 SCR 925.

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ - ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ।

ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਨੋਟਿਸ. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਕੀਲ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਥੋੜੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਭੁਲੇਖਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਿਸੇ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਨੂੰਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸਟੀਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ - ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਈਆਈਐਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ, ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ $b > e$ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਇੱਕ, ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ

ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਰਾਏ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (8) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਮੈਂ) ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (9)। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਪਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 3) (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮਨ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਫਾਇਲ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਫਾਈਲ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ

(8) 1969 ਦੇ CW ਨੰਬਰ 1143 ਨੇ 15 ਦਸੰਬਰ 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(9) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1518

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨੂੰ - ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਈਰੀ ਏ ਕੇ ਕ੍ਰਾਈਪਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (10) ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਜੂ 1 ਸਟਾਈਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ'। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੱਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦਿਮਾਗ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਦੀ

(10) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 150- 1969 ਐਸਐਲਆਰ: 445;

ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਨੇ ਫਾਈਲ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਟਿਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ "ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 0 va ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇ ਵਰਕਰਜ਼ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਗਾਰਡਨਿੰਗ ਐਂਡ ਮਿਕਸਡ-ਫਾਰਮਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (11), ਦੁਆ ਵਿੱਚ । ਜੇ., ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ-

"ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਐਕਟ ਇੱਕ: ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਹਾਲੀਆ ਰੁਝਾਨ ਅਰਧ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ।

ਨਿਆਂਇਕ ਪੁਸ਼ਾਕ. ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਦਾਰਥ

ਪੁਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਪਹਿਲੂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਨਤਕ ਪੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨ ਦੇ ਪਰਤਾਵੇ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਸੋਚ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹੋ-ਲਿਖਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਪਰ। ਅਜਿਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੋਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ

(11) ILR 1964(2) Pb. 589.

ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯਕੀਨੀ ਗਾਈਡ-ਪੋਸਟ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਜੀਬ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਦਭਾਗੇ ਸਿਆਸੀ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੀ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ* ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ।

ਸਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਾਧੂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਲਈ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਜਾਂ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਜੀਵ ਹਨ ਪਰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਸਾਡੀ

ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਭਿਅਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਠੀਕ ਹੈ? ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ* ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਦੂਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਹੈ

ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਿਆਂ ਦੁਆਰਾ - ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਬਾਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵੱਲ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਕਾਰਕ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਵੇਕਲੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤਿਅੰਤ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਇੱਕ ਰੁਝਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਣਚਾਹੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਸੀਮਤ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾਲੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਜਾਵੇਗਾ।*

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇ.ਆਰ. ਐਚੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (12), ਦੁਆ, ਜੇ., ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਆਰ. ਏਚੀ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ (ਹੈੱਡ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ

“ਇਹ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਇਸਦੀ ਰਕਮ ਸਮੇਤ - ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਵਿਤ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ILR 1967 (1) Pb. & Hr. 278.

ਹੰਸ ਰਾਜ ਸਚਦੇਵਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਆਦਿ (ਤੁਲੀ, ਜੇ.)

ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਤਾਹੀ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ -

ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਟੌਤੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਥੋਪਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਸਬੰਧਤ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਛੱਡੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੱਸ ਸਕੇ, ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਵਾਜ਼ਬ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਆਰ. ਏਰੀ ਅਤੇ ਸੋਭਾਗ ਰਾਏ ਮਹਿਤਾ (13)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਤੋਂ 21 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਬਾਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਬਹੁਤ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ: -

"19. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜ਼ਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ *ਅੰਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ* ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ: ਬੋਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿੰਸ ਬਨਾਮ ਕੁਸਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (14) ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਯੂਪੀ *ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ* (15)।

(13) 1972 ਐਸਐਲਆਰ 836

(14) 1950 SCR 621.

(15) 1962 Supp. (3) SCR 36.

ਕਲਿਆਣ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਨੂੰ ਹੁਣ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ (16) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸੁਣਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦੇਖੋ: ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. (ਮਿਸ) ਬਿਨਾਪਾਨੀ ਦੇਈ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (17) ਅਤੇ ਰੀ. ਐਚ. ਕੇ. (ਐਨ ਇਨਫੈਟ) (18) ਵਿਚ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਨਾ 628 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਸਕਰਣ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੂਰਵ ਨਿਆਂ 'ਤੇ . ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੈਟਅਪ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਜੋਡਨ ਲਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਰਜ਼

(16) 1964 AC 40.

(17) 1967 SLR 465=1967(2) SCR 625:

(18) 1967(2) QBD 617.

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।'

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਨਾ 630 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

'ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।'

20. ਇਹ ਕੇਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰ: *HK (An Infant) (18) (supra)* ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ.ਕੇ. ਕਰੈਪਾਕ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (10) (ਸੁਪਰ)।

21. ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜਿਸਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 19 ਵੀਂ ਸਦੀ। ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਵੈਂਡਸਵਰਥ ਬੋਰਡ ਆਫ ਵਰਕਸ (19) ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ, ਜਿਸਦਾ 1855 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਹੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ

ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ. ਏਰੀ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਜਾਵੇ' ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ। ਵਿਲੀਜ਼, ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ: 'ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।' ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਰੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ-ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 (1) ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀ ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸਿਵਲ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਭਾਵ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੋਧ, ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ *ajin* ਉਦੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਏ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਜਾਂਚ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛਤ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) *iVabove*-ਨੋਟਿਡ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਜੇਐਨ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (20) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

“ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ *ਕ੍ਰੈਪਾਕ* ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* (10) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ 'ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

(20) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 40.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ। ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।"

ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 41, ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪਿਆਰਾ (1) ਅਤੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ (3) (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਸੰਗਤ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।" ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਨਾ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ।

Hans Raj Sachdeva v. The State of Punjab etc. (Tuli, J.)

ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ.ਐਨ. ਸਿਰੀਹਾ ਦੇ ਕੇਸ (20) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੋਰ ਨਿਰਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(10) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਤੱਥ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਜੋੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੁਣਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(11) ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸੀ / ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਣਸੁਣਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਝਗੜਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਸ 'ਤੇ. ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਸ.ਨਰੂਲਾ, ਸੀ.ਜੇ

(13) ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

K^K

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

"

ਪੂਰਾ ਬੈਚ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਈ®, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸ਼ਾਮ ਰਤਨ ਨਿਵਾਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ.

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਆਦਿ।,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1970 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2876.

6

ਅਗਸਤ 1974

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਏਡ ਟੂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ (V of 1935)-ਵਿਭਾਗ ^ਕੀ ਧਾਰਾ 14, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਠੋਰ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕੋਰਸ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਏਡ ਟੂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। (ਪਰਾ 1)।

ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 2 ਸਤੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਰ. ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 6 ਅਗਸਤ, 1974 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।